

LIIKENNEVALIOKUNNAN LAUSUNTO 19/2000 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 97/67/EY muuttamisesta yhteisön postipalvelujen kilpailulle avaamisen jatkamiseksi (Postitoimintadirektiivin muutokset)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 12 päivänä syyskuuta 2000 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/67/EY muuttamisesta yhteisön postipalvelujen kilpailulle avaamisen jatkamiseksi (U 33/2000 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että liikennevaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Liisa Ero ja neuvotteleva virkamies Maaret Suomi, liikenne- ja viestintäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Marjo Lahelma ja lainsäädäntöneuvos Kirsi Salo, oikeusministeriö
- hallitusneuvos Päivi Pekkarinen ja ylitarkastaja Teemu Eriksson, sisäasiainministeriö
- ylitarkastaja Erkki Ruohoniemi, kauppa- ja teollisuusministeriö
- budjettineuvos Esko Tainio, valtiovarainministeriö
- puheenjohtaja Antero Kekkonen, Suomen Postin hallintoneuvosto
- valvontapäällikkö Lauri Ervola, Tullihallitus
- johtaja Pentti Mäkinen, Keskuskauppakamari

- ylijohtaja Ritva Viljanen, Väestörekisterikeskus
- johtaja Rauni Hagman, Kilpailuvirasto
- kuluttaja-asiamies Erik Mickwitz, Kuluttajavirasto
- ylitarkastaja Heikki Partanen, tietosuojavaltuutetun toimisto
- toimistopäällikkö Antti Turkama, Keskusrikospoliisi
- kunnanjohtaja Mauri Aarrevaara, Savukosken kunta
- kunnanjohtaja Pentti Huttunen, Värtsilän kunta
- aluesuunnittelupäällikkö Kari Pakarinen, Suomen Kuntaliitto
- pääjohtaja Jukka Alho, johtaja Petri Aaltonen, aluejohtaja Mikko Juntunen, tuotannon kehittämisspäällikkö Kari Hiltunen, selvitysosaston esimies Seppo Laine ja tuotantoverkoston kehitysjohtaja Hannu Tuominen, Suomen Posti Oy
- kirjastonhoitaja Liisa Koskela, Hikiän posti
- varatoimitusjohtaja Kai Öhman, Janton Oyj
- puheenjohtaja Juhani Heino, Postiliitto
- pääluottamusmies Antero Saukkonen, Postiliiton Oulun osasto
- puheenjohtaja Antti Palkinen, Postin Toimihenkilöliitto PVL

- lakimies Anna-Kaarina Piepponen, Suomen Kiinteistöliitto
- toiminnanjohtaja Sirkka Haapala, Kivipuro ry
- professori Olli Mäenpää.

Lisäksi valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot Suomen Kuluttajaliitolta sekä konkurssiasiamies Erkki Lyytikäiseltä.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Kyseessä on komission valmisteleva direktiiviehdotus. Tavoitteena on edetä kohti sisämarkkinoiden toteuttamista postipalvelujen osalta ja samalla varmistaa yleispalvelun säilyminen direktiivin mukaisesti. Lisääntyneen kilpailun avulla parannetaan postin lähettäjiä tarjottavan palvelun tasoa sen laadun ja hintojen suhteen sekä vahvistetaan siten Euroopan taloutta.

Ehdotuksessa esitetään postipalvelujen sisämarkkinoiden asteittaisen ja säännellyn avaamisen jatkamista antamalla avaamiselle selvä suunta ja aikataulu. Ensimmäiseen vaiheeseen, joka tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003, kuuluisi nykyisten paino- ja hintarajoitusten yleinen pienentäminen eräiden varattavissa olevien palveluiden osalta sekä kaikkien paino- ja hintarajoitusten poistaminen lähtevältä ulkomaanpostilta ja pikapostilta. Toinen vaihe tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Siihen kuuluisi yleispalvelun tarjoajille myönnettyjen, jäljellä olevien yksinoikeuksien vähentäminen edelleen siten, että tarve yleispalvelun säilyttämiseksi otetaan huomioon.

Postitoimintadirektiivi on Suomessa saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä helmikuussa 1999. Se ei edellyttänyt postitoimintalain (907/1993) muuttamista, sillä Suomessa koko postitoimintasektori on jo vuonna 1994 avattu kilpailulle. Koska Suomessa ei ole varattu yleispalvelun tarjoajalle direktiivin sallimien paino- ja hintarajojen mukaisia palveluja, direktiivillä ei tule olemaan tältä osin välittömiä vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön.

Ehdotettu lisäys 9 artiklaan uudeksi 6 kohdaksi, jossa säädetään yleispalvelun tarjoajan velvollisuudesta soveltaa avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita sekä hintojen että niihin liittyvien ehtojen osalta yleispalvelun tarjoajan tarjotessa palvelujaan esimerkiksi yrityksille erityisin hinnoin, saattaa edellyttää muutoksia käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen HE 74/2000 vp. Yleispalveluun kuuluvien kilpailulle avointen palvelujen ristiin tukeminen ei saa olla suurempaa kuin mitä on tarpeen yleispalvelun lisäkustannusten kattamiseksi.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää myönteisenä sitä, että yhteisön postipalvelujen kilpailulle avaamista voidaan jatkaa. Täten varmistetaan alan toimijoille vakaa ja ennakoitavissa oleva oikeudellinen toimintaympäristö sisämarkkinoilla. Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta lähtökohtaisesti kannatettavana. Ehdotus ei alustavan arvion mukaan aiheuta Suomelle kansallisen voimaansaattamisen kannalta huomattavia lainsäädännön muutostarpeita. On kuitenkin huomattava, että kyseessä on vasta komission ehdotus. Valtioneuvosto kannattaa direktiivin nopeaa käsittelyä, jolla taataan taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti merkittävän postisektorin yhdenmukainen kehitys sisämarkkinoilla. Tämä turvaisi yleispalvelun tarjonnan ja postitoimialan mahdollisuudet kilpailla vaihtoehtoisten viestintämuotojen kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Eduskunnassa on parhaillaan käsiteltävänä hallituksen esitys postipalvelulaiksi (HE 74/2000 vp), jonka yhteydessä liikennevaliokunta on perusteellisesti käsitellyt postitoiminnan yleispalvelun turvaamista ja postipalvelujen vapaaseen kilpailuun liittyviä ongelmia. Valiokunnan tarkoituksena on lähiaikoina saada valmiiksi esitystä koskeva mietintönsä.

Direktiiviehdotus ei nyt esillä olevassa muodossaan aiheuta juurikaan tarvetta Suomen lainsäädännön muuttamiseen, koska kilpailu postimarkkinoilla on Suomessa vapautettu jo vuonna 1993 annetulla postitoimintalailla. Eduskunnan käsiteltävänä olevalla postipalvelulailla on tarkoitus korvata postitoimintalaki ja sen nojalla annetut säännökset sekä säännellä koko maan kattavaa yleispalvelua.

Monissa Euroopan maissa postitoiminta on edelleen tiukasti säänneltyä ja yksinoikeuksiin perustuvaa. Direktiivi pyrkiikin ensisijaisesti saamaan muut yhteisön valtiot avaamaan posti-

toimintansa samalla tavoin kilpailulle kuin Suomessa on jo tapahtunut. Yhdenvertaisiin kilpailuolosuhteisiin pääsemiseksi tämä on otettava huomioon Suomen suhtautumisessa direktiiviehdotuksen kehittämiseen. Näin ollen postipalvelulain siinä muodossa, jossa eduskunta sen lopullisesti hyväksyy, tulee valiokunnan käsityksen mukaan muodostaa pohja, jolta valtioneuvosto päättää suhtautumisestaan nyt esillä olevan direktiiviehdotuksen kehittämiseen. Valiokunta katsookin, että direktiiviehdotuksen käsittelyssä valtioneuvoston tulisi pyrkiä huolehtimaan siitä, että direktiiviehdotus ei aiheuta tarvetta muuttaa postipalvelulakia.

Lausunto

Lausuntonaan liikennevaliokunta kunnioittavasti ilmoittaa,

että valiokunta yhtyy asiassa valtioneuvoston alustavaan kantaan.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Erkki Pulliainen /vihr
vpj. Annika Lapintie /vas
jäs. Klaus Bremer /r
Jyri Häkämies /kok
Saara Karhu /sd
Marjukka Karttunen-Raiskio /kok
Eero Lämsä /kesk
Kari Myllyniemi /kesk

Raimo Mähönen /sd
Tero Mölsä /kesk
Ismo Seivästö /skl
Timo Seppälä /kok
Lasse Virén /kok (osittain)
Raimo Vistbacka /ps
Matti Vähänäkki /sd
Harry Wallin /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.